

KJØNNSPERSPEKTIV PÅ DEMOGRAFI OG KONFLIKTER

Møte i Norad 27.04.17, etter invitasjon via FOKUS

SDG, MÅL 5

Statssekretær i UD, Laila Bokhari, åpnet dagen og henviste til FNs bærekraftsmål (SDG) nr. 5. Vi lever i en utfordrende tid, hvor mange kvinner i verden fortsatt ikke kan skrive og lese, er uten jobb, uten verdighet, utsettes for vold og tidlig død. Norge har medansvar for kvinners utdanning og helse, og tar virkelig sitt ansvar. Hun nevnte bl.a. kampanjen HeforShe, Shedicides, nordisk kvinnenettverk, NATO, arbeidet med FNs sikkerhetsresolusjon 1325, Kvinner, Fred og Sikkerhet. Kvinners medvirkning i fredsprosesser er helt avgjørende for varig fred.

- **Likestilling er å få slutt på all form for diskriminering av jenter/kvinner i verden, både privat og offentlig.**
- **Demografi er studier i menneskers levekår og livsbetingelser. Økonomiske forhold og helse, giftemål og samlivsformer danner et viktig grunnlag for forklaringer av demografisk endring, hvilket betyr endringer i befolkningsvekst, fruktbarhet, dødelighet og migrasjon inkl. trafficking og andre typer seksuell utnyttelse.**

Likestilling er mål 5 av de 17 nye bærekraftsmålene som FN er blitt enig om i tiden 2015-2030. De nye målene forplikter også Norge – det gjorde ikke Tusenårsmålene på samme måte. Derfor har Norad innkalt til et informasjons-/oppdateringsmøte om relevant forskning på kjønnsperspektivet basert på demografi og konflikter. Gjennom to sesjoner fikk vi fra forskere, Norad og Utenriksdepartementet presentert resultater og politiske anbefalinger basert på forskning, kjønn, fred og sikkerhet.

Sesjon 1 – Befolkning, økonomi, fattigdom og reproduktiv helse

Hovedresultater fra seks forskningsprosjekt ble gjennomgått; Nairobi/Kenya, Tanzania, Vest-Afrika (bl.a. Senegal og Benin) og Nepal. Det er forsket på fruktbarhet og fattigdom, kjønn og reproduktiv helse, risiko og sårbarhet, barnedødelighet, mødre helse/svangerskapskontroll, kjønn og utdanning og jenters økonomiske «empowerment». Samtlige studier bekrefter med all tydelighet at fattigdom, økonomisk vekst og kulturelle betingelser i områder med lav inntekt, er i interaksjon med reproduktiv helse og befolkningsvekst, spesielt i sub-Sahara regioner i Afrika. En representant fra hvert prosjekt var tilstede og presenterte resultatet og anbefalinger for fremtidig politikk.

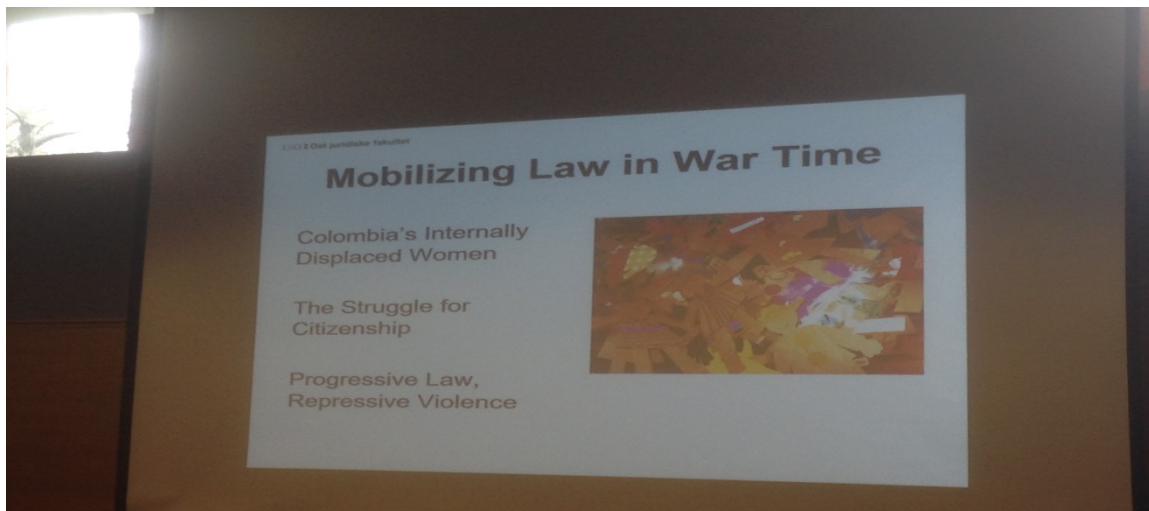
Noen funn som kom frem under sesjon 1: (i uprioritert rekkefølge)

- Kvinnelige forskere har langt større fokus på kjønnsbalanse og vold enn mannlige
- Nordens frigjøring er fordelaktig for menn
- Fattigdom «produserer» flere barn for å sikre egen alderdom
- Mange barn gir status og sosial prestisje
- Fattigdom påvirker fruktbarhet
- Kjønn på første barn er viktig, og gutter prioriteres uansett alder
- Utdanning, yrke og inntekter er viktig
- Barn og mødre helse er utsatt
- Usikre aborter
- Mulighet til oppfølging i svangerskap og ifm fødsel redder liv

- Reproduktive rettigheter er viktig – ser bedringer enkelte steder
- Kjønnsdiskriminering i Afrika
- Myndigheter beskytter ikke sine kvinner og barn, mange menn lukker øynene
- Viktig å styrke Sør til Sør nettverk og kommunikasjon
- Kvinnefrigjøring fører til mer utdanning for jenter
- Å være mor = høy status. Hvis du ikke blir mor, hva da?
- Noen vet ikke hvordan man unngår graviditet (prevensjon ukjent)
- Entreprenørskap/business trening er viktig for å gjøre kvinner økonomisk uavhengige

Sesjon 2 – Kvinner, Fred og Sikkerhet

Denne sesjonen startet med innlegg fra en svensk professor ved universitetet i Gøteborg og en professor ved det nordiske Afrika instituttet. Sistnevnte har lang erfaring fra forskning på afrikansk sikkerhet, politikk, kjønn og vold. Han understreket at det er et gap mellom forskning og politikk, spesielt når det gjelder seksualisert vold i konflikt. Politiske agendaer bestemmer hvilke temaer som skal forskes på og ikke. På den måten kan man skjule/begrense fakta om kjønn og konflikt og forsøke å «pynte på» skadevirkningene. Vi ble presentert seks prosjekt som konsentrerte seg om Kvinner, Fred og Sikkerhet i sårbare stater som Afghanistan, Somalia, Sudan, og DR Kongo, samt resultater og politisk påvirkning fra stater i post-konflikt som Colombia og Liberia.

Colombia: viktig at loven også mobiliseres i krigstid. Foto Gerd Louise Molvig

Noen funn som kom frem under sesjon 2: (i uprioritert rekkefølge)

- Voldtekt er en bevisst strategi i krig
- Seksuell vold har røtter fra fredstid, og overføres til krig og konflikt
Årsaken er manglende likestilling
- Antall kvinner som deltar i væpnet konflikt og fredsbyggende oppdrag, reduserer volden
- Kvinner og barn lider mest i krig og konflikt.
- Når man bærer uniform, glemmer man kjønn – ses på som ett kjønn
- Gap mellom Akademi og politikk, man «finder» det man ønsker også i forskning
«Ønskede fakta» deles. Hvem lytter vi til?
- Husk at kvinners rettigheter = menneskerettigheter
- Menneskerettigheter skal ivareta verdighet for ALLE
- Stereotype oppfatninger av kvinner gir normative rammeverk, med lokale løsninger.
Vi fikk vite at Somalia og Liberia har mange velutdannede og dyktige kvinner som viser vei.
De bidrar på mange måter i forskjellige lederroller

- Lite rettferdighet utenfor hovedsteder. Kvinner i rurale områder har store utfordringer, både før og etter krig og konflikt
- Uskyldige ofre drepes i krig, landområder stjeles
- Mangler leseopplæring
- Mangler juridisk støtte
- Mangler støtteprogram for dem som har overlevd krig
- Mangler lokal forskningskapasitet
- Mangler bærekraftig arbeid
- Den økonomiske og sosiale situasjonen må bedres
- Skilsmisse pga vold blir ikke innvilget, men mange kvinner forsvinner likevel – til hva?
- Blir fysisk slått/pisket når de forlater en voldelig mann
- Mange blir frosset ut. Må arbeide med familier for at disse kvinner skal aksepteres i samfunnet
- Små skritt fremover er bedre enn ingen. Man trenger lokale stemmer som tør/våger
- Enhver endring finner sine røtter i eget folk
- **Lover må mobiliseres også i krigstid (eget prosjekt) for å stoppe humanitære kriser**

Fra paneldiskusjonen – foto Gerd Louise Molvig

Dagen ble avsluttet med en paneldiskusjon mellom alle forskerne, som ble ledet av Torunn Tryggestad, seniorforsker og direktør ved PRIO på Kjønn, Fred og Sikkerhet. Hennes hovedbudskap var: **FLERE KVINNER MÅ ENGASJERES!** Vi ble også minnet om at PRIO, Norad og UD samarbeider. FNs sikkerhetsresolusjon 1325 er ikke en separat aktivitet, men inngår som en del i alle temaer/agendaer de jobber med ifm med FNs bærekraftsmål.

Gerd Louise Molvig
Unionens FOKUS-kontakt